

ADVIES 2104

Advies Jeugdtoerisme – Decreet jeugdverblijfcentra, hostels, ondersteuningsstructuren en vzw ADJ

Datum: 1 september 2021

Voorzitter: Amir Bachrouri

Aanwezigen: Amir Bachrouri, Loredana Cremery, Priscilla Keuppens, Fien Morren, Maryline Thiry, Marnik de Bont, Franka Foré, Paulien Herck, Ines De Geest, Jan Langerlaert, Nick Beerens

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 1 september 2021, onder voorzitterschap van Amir Bachrouri, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert met tien stemmen voor en een onthouding het volgende:

Situering	2
Deel 1: Jeugdtoerisme in het algemeen	4
1. Stem de verschillende decreten met impact op jeugdtoerisme goed op elkaar af. De decreten ondersteunen elkaar, dit vraagt om goede inhoudelijke afstemming en synchronisatie m.b.t. de timing.	4
2. Bewaak voor Brusselse jeugdverblijven en hostels dat de overheveling van toerisme van een gemeenschaps- naar een gewestbevoegdheid leidt tot het verder stimuleren van gesubsidieerd aanbod.	5
3. Investeer als Vlaamse regering meer in jeugdtoerisme vanuit de erkenning dat jeugdtoerisme op het kruispunt zit van jeugd en toerisme en sterke linkers heeft met tal van andere (beleids)domeinen zoals welzijn, sport, onderwijs, cultuur, natuur en bos. Erken én valideer als Vlaamse Regering de focus op jeugd en jeugd vriendelijke voorzieningen binnen al deze domeinen.	5
Deel 2: Het ontwerp van decreet behoudende subsidiëring jeugdverblijfcentra, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst Jeugdtoerisme	6
4. Wees ambitieuzer. Gebruik de straffe ideeën, aanbevelingen en ambities die naar voor kwamen uit de vele evaluaties om in te zetten op een straf jeugdtoerisme in de toekomst.	6
5. Anticipeer op de in- en uitstroom binnen de sector door verblijven en hostels toegang te verlenen tot subsidies op jaarlijkse basis.	7
6. Blijf jeugdwerk als een belangrijke focus naar voor schuiven bij het bepalen van de criteria voor subsidiëring zolang de erkenning voornamelijk uit jeugd en toerisme komt. Behoud bij type C huizen het criterium van tien jeugdverenigingen om in aanmerking te komen voor subsidie.	7

7. Ga voor één gelijke coëfficiënt bij de werkingssubsidies ongeacht het type jeugdverblijf (A/B/C of basis/standaard/comfort) of hostel. Schrap hierbij ook de minimumsubsidie van €2.500 of breng deze naar beneden i.f.v. een goede balans tussen inzet en beloning. 8
8. Laat ondersteuningsstructuren en ADJ op tal van vlakken hun krachten bundelen maar erken hen ook in hun eigenheid en expertise. 9
9. Houd de financiële ambitie hoog, erken het belang en de noden van de sector door de meervraag bij de begrotingswijziging te bekrachtigen en maak van indexeringen een realiteit. 9
10. Evalueer het luik ADJ ook tijdens de huidige beleidsperiode. 10
11. Voorzie ruimte voor tussentijdse evaluatie van het decreet en bekijk ook een mogelijke evaluatie in de verdere toekomst. Houd daarbij ook rekening met bovenstaand adviespunt waarin ook gevraagd wordt ADJ op te nemen in een evaluatie. 10
12. Erken de ondersteuningsstructuren in hun rol als belangenbehartiger voor hun achterban door dit mee op te nemen in hun takenlijst. 10
13. Sluit feitelijke verenigingen niet uit van de mogelijkheid om beroep te doen op werkingssubsidies. 11
Sluit kinderen en jongeren in kwetsbare situaties die niet onder jeugdwerk vallen niet uit van de laagste prijscategorie..... 11
14. Maak het decreet helderder en meer flexibel door een aantal kleine wijzigingen te doen. 11

Situering

Wat is jeugdtoerisme?

Het jeugdtoerisme in Vlaanderen is goed voor 3,4 miljoen overnachtingen per jaar. Dat gaat over groepen die erop uit trekken in functie van kampen en vakanties, bos- en zeelessen, vormingsmomenten, taalstages, sportweken,... Maar ook individuele (internationale) jongeren die Vlaanderen en Brussel ontdekken en verkennen en daarbij hostels vaak als hun uitvalsbasis gebruiken.

De diversiteit van het jeugdwerk, aanbod voor kinderen en jongeren in en buiten de vrije tijd, de diverse vragen van jongeren die Vlaanderen willen ontdekken omwille van cultuur, natuur, stedelijkheid, ... zorgen ervoor dat jeugdtoerisme zichzelf steeds blijft ontwikkelen.

Voor sommige kinderen is het een eerste ervaring met alleen weg zijn van thuis in groep met hun klas of vrienden in het jeugdwerk, voor andere kinderen biedt het kansen die er thuis niet altijd zijn, sommige jongeren leren er voor het eerst op eigen benen staan... Jeugdtoerisme gaat over kinderen en jongeren die samen of als individu dingen leren en ondervinden op een plek die tracht in te spelen op de specifieke noden van elk kind, elke jongere en elke groep. Op die manier creëert jeugdtoerisme ruimte om je als kind of jongere (verder) te ontwikkelen buiten de dagelijkse context van het kind.

Jeugdtoerisme kent twee partijen: de gebruikers (scholen, jeugdbewegingen, vakantieorganisaties, cultuurverenigingen, groepen jongeren, individuele jongeren...) en de aanbieders (verblijfseigenaars, hostelluitbaters, eigenaren van een stuk grond dat ze tijdelijk of op lange termijn ter beschikking willen stellen van kinderen, jongeren en hun organisaties).

Anders dan in andere vormen van toerisme typeert jeugdtoerisme zich ook door de passie en betrokkenheid van uitbaters voor kinderen, jongeren en de organisaties enerzijds en het wederzijdse respect tussen gebruiker en aanbieder anderzijds. Dit bleek ook uit de evaluaties van onderstaande decreten waarin alle partijen vaak samen rond de tafel zaten en op scherpe, maar steeds constructieve manier veel waardevolle feedback konden geven, steeds met respect en rekening houdend met elkaars noden.

Jeugdtoerismebeleid

Jeugdtoerismebeleid zit vandaag decretaal op het kruispunt van de beleidsdomeinen jeugd en toerisme. Momenteel zijn er dan ook drie decreten die het geheel vorm geven. Twee decreten zijn gekoppeld aan Toerisme Vlaanderen, één decreet is gekoppeld aan het departement Cultuur, Jeugd en Media. De verankering van het thema jeugdtoerisme in beide beleidsdomeinen is belangrijk net omdat dit aantoont dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is.

Bij Toerisme Vlaanderen zitten enerzijds de erkenningen (als jeugdverblijf dan wel jeugdhostel, en de onderverdeling in types jeugdverblijven: A, B of C) en anderzijds de financiële middelen om aanpassingen te doen aan de infrastructuur (bv. wanneer een jeugdverblijf het sanitair wil vernieuwen, duurzame ingrepen wil doen in het gebouw...). Dit wordt bepaald via het decreet Toerisme voor Allen en het logiesdecreet.

Bij het departement CJM zit het decreet houdende de subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme - het decreet jeugdverblijven. Via dit decreet kunnen verblijven en hostels die erkend zijn door Toerisme Vlaanderen (via eerstgenoemde decreten), indien zij voldoen aan enkele extra criteria, aanspraak maken op subsidies voor hun werking- en/of personeelsinzet.

Naast deze drie decreten wordt er vanuit Vlaanderen via investeringssubsidies voor bovenlokale jeugdinfrastructuur (vroeger FOCI) ook de mogelijkheid geboden om te investeren in toegankelijkheid en duurzaamheid. Jeugdverblijven en hostels kunnen hierop intekenen, mits ze aan bepaalde criteria voldoen die de lat vrij hoog leggen. Bij subsidiëring komt er ook nog veel kijken vóór, tijdens en na de aanvraag tot subsidie qua registratie en rapportering. De middelen die hier beschikbaar zijn gemaakt, zaten oorspronkelijk mee in het budget de investeringssubsidies bij Toerisme Vlaanderen (via het decreet Toerisme voor Allen). Het verhuizen van de middelen en de opmaak van een nieuwe bijhorende procedure maakte de planlast en complexiteit van aanvragen voor veel uitbaters een pak groter.. De sterkte van jeugdtoerisme zit ook hier dus in het feit dat er veel snijpunten zijn op beleidsniveau, maar tegelijk leidt het zoals het vandaag georganiseerd wordt ook tot verdeling en versnippering.

Het is belangrijk dat we in de toekomst nog meer de shift maken richting een erkenning van jeugdtoerisme als een aanbod voor alle kinderen en jongeren ongeacht of ze dit via de georganiseerde weg (scholen, sportclubs, jeugdwerkorganisaties, cultuurverenigingen...) of via individuele ervaringen beleven. Jeugdtoerisme is geen vorm van toerisme voor een specifieke 'sector' maar is toerisme voor een brede doelgroep. Jeugdtoerisme is een 'zorg' van elke minister die via zijn verantwoordelijkheden inzet op kinderen, jongeren en hun organisaties en op die manier een gedragen verantwoordelijkheid voor de voltallige Vlaamse regering.

De evaluaties van de decreten

De evaluaties van het decreet jeugdverblijven en het decreet Toerisme voor Allen (luik jeugdverblijven) gebeurden de voorbije jaren (respectievelijk sinds 2017 en 2019) zeer grondig en met een hoge betrokkenheid vanuit de sector, zowel vanuit de gebruikers als vanuit de aanbieders.

Er vonden tal van klankbordgroepen, input-sessies, interviews, focusgroepen... plaats, waarin veel aandacht werd besteed aan de noden en belangen van alle verschillende belanghebbenden, zowel aan gebruikerskant als aan uitbaterskant. Het vele werk door het onderzoeksbureau Idea Consult, het departement CJM, Toerisme Vlaanderen en de betrokken personen en organisaties verdient een pluim. Verschillende rapporten liggen op tafel en werden ook uitvoerig voorgesteld in de commissie Toerisme op 15 december 2020 door zowel Toerisme Vlaanderen als het departement CJM. In de rapporten en tijdens deze commissie worden tal van aanbevelingen om straf en goed afgestemd jeugdtoerisme van de toekomst waar te maken voorgesteld. We komen in onze adviespunten nog terug op dit traject en op de ambitie in de rapporten van de evaluaties die we toch deels missen in dit ontwerp van decreet.

Opbouw advies

Deze adviesvraag gaat over het decreet jeugdverblijven bij departement CJM en dus over de middelen die uitbaters kunnen krijgen i.f.v. werking en/of personeel.

Het is echter heel moeilijk om de verschillende decreten los te koppelen van elkaar. Om die reden gaan we in dit advies ook verder dan de adviespunten puur over het ontwerp dat op tafel ligt, maar wijzen we in andere adviespunten ook op het belang van afstemming omtrent deze beleidsvorming, algemeen binnen de Vlaamse Regering en binnen de domeinen jeugd en toerisme in het bijzonder.

We delen het advies op in twee verschillende luiken:

- een eerste deel waarin we adviseren omtrent jeugdtoerisme in het algemeen;
- een tweede deel waarin we ons focussen op het ontwerp van decreet behoudende subsidiëring jeugdverblijfcentra, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst Jeugdtoerisme.

Deel 1: Jeugdtoerisme in het algemeen

Stem de verschillende decreten met impact op jeugdtoerisme goed op elkaar af. De decreten ondersteunen elkaar, dit vraagt om goede inhoudelijke afstemming en synchronisatie m.b.t. de timing.

De kracht van jeugdtoerisme zit in de verankering van het thema in enerzijds het beleidsdomein Toerisme en anderzijds het beleidsdomein Jeugd. Vanuit beide beleidsdomeinen streven we hetzelfde doel na: kwaliteitsvolle en betaalbare jeugdverblijven. Dit doen we door te vertrekken vanuit noden van zowel gebruikers als aanbieders. De keuze om zowel het decreet Toerisme voor Allen (waarin de erkenning van jeugdverblijven en de infrastructuursubsidies van jeugdverblijven zitten), het logiesdecreet (de erkenning voor hostels) als het decreet jeugdverblijven (waarin de werkings- en personeelssubsidies zitten) gelijktijdig te evalueren was een goede keuze.

We betreuren dan ook dat er op dit moment enkel een ontwerp van het decreet jeugdverblijven voorligt. De resultaten van de verschillende evaluaties zijn gepubliceerd en een complementair (her)ontwerp van de decreten was dus mogelijk.

Het decreet jeugdverblijven enerzijds en het logiesdecreet anderzijds (en/of het decreet Toerisme voor Allen, indien dit blijft bestaan) zijn immers onlosmakelijk verbonden in een aantal belangrijke zaken:

- **Typologie:**
Momenteel is er sprake van type A, B en C. Wat zullen de criteria worden voor de voorgestelde nieuwe typologie "basis, standard en comfort" en wat zal de impact hiervan zijn? We geven een voorbeeld: uit de evaluatie bij Toerisme Vlaanderen bleek dat het niet zeker is of huidige type C huizen met zelfkook onder de nieuwe categorie 'comfort' zullen vallen. Wanneer ze niet meer onder deze categorie vallen, maken ze dan ook geen aanspraak meer op personeelssubsidies in het decreet jeugdverblijven. Het is belangrijk om zicht te hebben op de nieuwe typologie om ook de juiste keuzes te maken in het decreet jeugdverblijven.
- **Terminologie**
Hanteer dezelfde terminologie in de definities van de decreten jeugdverblijven en het logiesdecreet. Wat is jeugd? Wat is jeugdwerk? Stem hierbij goed af tussen Toerisme Vlaanderen en departement CJM en houd daarbij extra rekening met de bevindingen m.b.t. de principes van staatssteun die reeds werden onderzocht.
- **Erkenningsvoorwaarden vs. subsidiëringsvoorwaarden**
Stem de erkenningsvoorwaarden voor jeugdverblijfcentra (70% van de gebruikers moet jonger zijn dan 30 jaar (huidige terminologie)) af op de subsidiëringsvoorwaarden (voorstel: 80% van de gebruikers moet jeugd zijn). We erkennen de focus op jeugd die men hier wil versterken maar zien geen meerwaarde voor jeugdverblijven die via hun erkenning reeds in een heel specifieke categorie terechtkomen.

Daarnaast blijft het wel belangrijk om de subsidiëeringsvoorwaarden voor hostels te behouden zoals voorgesteld, net omdat bij deze voor erkenning de focussen op 'jeugd' geen noodzaak is. Door de toevoeging en verhoging van het criterium voor hostels (van 50% naar 70% jeugd) leggen we de focus hier wel echt duidelijk op 'jeugd'.

- **Onduidelijkheden uitklaren**

We lezen in het ontwerp van decreet met veel plezier dat tentengronden in de toekomst ook (tijdelijk) erkend worden als bijkomende capaciteit in de zomermaanden wanneer de vraag hoog is. Er wordt ook verwezen naar het ontwerp van logiesdecreet waarin die erkenning zal worden opgenomen. Het is echter onduidelijk, door de afwezigheid van dit decreet, waarover we juist spreken. Hierdoor is de impact op – en afstemming met – het decreet jeugdverblijven moeilijk in te schatten.

Bewaak voor Brusselse jeugdverblijven en hostels dat de overheveling van toerisme van een gemeenschaps- naar een gewestbevoegdheid leidt tot het verder stimuleren van gesubsidieerd aanbod.

In het voorstel van decreet werd opgenomen dat Brusselse jeugdverblijven en hostels een erkenning kunnen krijgen bij het Brusselse Gewest, maar daarna kunnen aankloppen bij het decreet jeugdverblijven voor werkings- en/of personeelssubsidies indien ze aan dezelfde criteria voldoen als de verblijven en hostels erkend via de decreten Toerisme voor Allen of jeugdlogies. Wij zijn heel blij dat er rekening is gehouden met de verschuiving van dit beleidsdomein van een gemeenschaps- naar een gewestbevoegdheid maar vragen ons af hoe de concrete controle en afstemming zal gebeuren m.b.t. de gelijklopende criteria (erkenning in Vlaanderen versus erkenning in Brussel). Neem als Vlaamse overheid de leiding om ervoor te zorgen dat deze beleidsdocumenten op elkaar zijn afgestemd zodat er geen ongelijke kansen ontstaan.

We vragen daarbij ook vooral waakzaamheid voor de in- en uitstroom van verblijven en hostels in Brussel. In deze regio zijn de plaatsen reeds beperkt terwijl in de evaluatie ook naar voor kwam dat jeugdwerkorganisaties op zoek zijn naar overnachtingsmogelijkheden in de stad.

Werk samen met de Brusselse collega's beleid uit dat op elkaar afgestemd is om uitstroom te vermijden en instroom te stimuleren.

Investeer als Vlaamse regering meer in jeugdtoerisme vanuit de erkenning dat jeugdtoerisme op het kruispunt zit van jeugd en toerisme en sterke linken heeft met tal van andere (beleids)domeinen zoals welzijn, sport, onderwijs, cultuur, natuur en bos. Erken én valideer als Vlaamse Regering de focus op jeugd en jeugdvriendelijke voorzieningen binnen al deze domeinen.

In het ontwerp van decreet dat hier op tafel ligt, wordt regelmatig aangehaald hoe belangrijk het is om via dit decreet de focus op jeugd te vergroten.

Er is echter een constante moeilijke balans tussen een focus op jeugd in de brede zin of focussen op jeugdwerk. Een keuze die deels gemaakt wordt door beschikbare middelen maar waarvan we toch de vraag moeten stellen: wat is de ambitie en komen we daar dan voldoende aan tegemoet?

We vinden het logisch dat jeugdtoerisme moet gaan over de doelgroep jeugd en dus over elk kind en elke jongere - ongeacht of dit individueel, in groep of in gezinsverband is. We begrijpen ook dat in dit decreet de noden van het jeugdwerk extra aandacht krijgen bij de subsidiëring vanuit de beleidsdomeinen Jeugd en Toerisme (bv. nood aan diverse capaciteit, validatie van tentengronden i.f.v. zomerpiekperiode,...). Meer zelfs, die inspanningen zijn meer dan terecht.

Toch vragen we de volledige Vlaamse regering om zich integraal eigenaar te voelen van jeugdtoerisme vanuit de kruispunten waarop het zich bevindt en de nood die elk kind en elke jongere heeft aan kwalitatieve jeugdverblijven. Ook in de strategienota jeugdtoerisme¹ (waarnaar ook wordt verwezen in het rapport van Toerisme Vlaanderen) wordt duidelijk aangegeven hoe jeugdtoerisme verweven zit in tal van (beleids)domeinen:

“Jeugdtoerisme zit op het snijpunt van jeugd en toerisme, maar raakt eveneens aan andere (beleids)domeinen zoals welzijn, sport, onderwijs, cultuur, natuur en bos en (boven)lokaal beleid. De gemeenschappelijke deler is een focus op jeugd en jeugdvriendelijke voorzieningen (infrastructuur en programma's). Toch is het niet evident om binnen de complexiteit van regelgeving te navigeren en de samenwerkings- en subsidiekansen die hierin vervat liggen te verzilveren voor actoren uit het veld.

Voor jeugdtoerisme is samenwerking binnen de beleidsdomeinen noodzakelijk, minstens om de complexiteit van regelgeving te vereenvoudigen en om middelen doeltreffend in te zetten vanuit een duidelijke visie op de toekomst van het jeugdtoerisme.”

Jeugdtoerisme van de toekomst moet voor elk kind of elke jongere dezelfde kansen genereren ongeacht via welke 'weg' men binnenkomt en zo het sectorale oogpunt overstijgen. Die uitdaging werd duidelijk benoemd in de evaluaties van de decreten maar vinden we hier niet terug in het ontwerp van decreet. Opnieuw hangt dit samen met de afstemming van de verschillende decreten op elkaar (zie ons eerste adviespunt), maar daarnaast vraagt het ook vooral een collectieve inspanning van de voltallige Vlaamse regering om jeugdtoerisme vanuit alle beleidsdomeinen in zijn waarde te erkennen en te valideren.

We willen geen extra decreten of regelgeving onder de hokjes of noemers van jeugdtoerisme specifiek bij onderwijs, bij cultuur, bij sport of bij omgeving, integendeel: de regelgeving is compleet, maar daarin moet wel door elk domein geïnvesteerd worden om de noden van kinderen en jongeren doorheen heel de samenleving beter te weerspiegelen.

Deel 2: Het ontwerp van decreet behoudende subsidiëring jeugdverblijfcentra, hostels, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst Jeugdtoerisme

Wees ambitieuzer. Gebruik de straffe ideeën, aanbevelingen en ambities die naar voor kwamen uit de vele evaluaties om in te zetten op een straf jeugdtoerisme in de toekomst.

Er is heel veel tijd en energie gestoken in sterke evaluaties van alle decreten verbonden aan jeugdtoerisme. De betrokkenheid van de sector, de verschillende partners, de administraties hierin was bijzonder groot. Er zijn in de gesprekken, overleggen, interviews en ook in de rapporten heel wat ambities benoemd en sterke aanbevelingen naar voor geschoven en toch blijven we met dit decreetvoorstel hier en daar op onze honger zitten.

Voor wat betreft de specifieke noden van gebruikers en uitbaters zijn er toch nog ambities die ook via dit decreet een plek kunnen krijgen. We zijn blij te lezen dat door het laten verdwijnen van de minimale capaciteit van 40 personen tegemoet wordt gekomen aan de vraag van de sector om ook kleinere verblijven te gaan 'stimuleren'. Daarnaast is ook de keuze om 'tentengronden' te gaan erkennen en meetellen in de subsidieerbare overnachtingen een goede evolutie i.f.v. de piekperiode (zomer).

¹ Strategienota jeugdtoerisme – 7 september 2020, p. 28 (<https://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1649101>).

Toch verwijzen we graag naar het rapport² waarin Idea Consult aanhaalde dat de overheid kon kiezen tussen rustige routine versus radicale keuzes. We begrijpen en vinden het belangrijk dat een deel van de routine behouden blijft, maar dit decreet kan zeker de keuze maken om een aantal duidelijke vragen en noden van de gebruikers en uitbaters meer ruimte geven, bv. door via personeelsmiddelen te gaan inzetten op uitbaters om te werken op toegankelijkheid, duurzaamheid en stedelijkheid.

Een ander voorstel voor een radicale keuze was om de dienstverlening die door gebruikers als heel belangrijk wordt gezien te gaan valoriseren – los van of samen met de kwantitatieve cijfers. We zijn er ons van bewust dat het niet evident is om het kwalitatieve op een gelijkwaardige manier te beoordelen als het kwantitatieve. Toch vragen we om hier ambitieuzer in te zijn en hierrond te experimenteren. Alleen door experiment kunnen we groeien en nog verder verbeteren.

Anticipeer op de in- en uitstroom binnen de sector door verblijven en hostels toegang te verlenen tot subsidies op jaarlijkse basis.

Zoals in elke sector zijn er in het jeugdtoerisme ook elk jaar spelers die komen en gaan. Laat ons in het ontwerp van decreet of in de bijhorende besluiten ook ruimte laten voor de instroom van nieuwe eigenaars van jeugdverblijven en/of hostels los van de vierjaarlijkse aanvraag.

Op die manier blijven we ook doorheen de beleidsperiode van vier jaar de deur openhouden voor nieuwe aanbieders, wat voor deze sector een sterke meerwaarde kan betekenen.

Blijf jeugdwerk als een belangrijke focus naar voor schuiven bij het bepalen van de criteria voor subsidiëring zolang de erkenning voornamelijk uit jeugd en toerisme komt. Behoud bij type C huizen het criterium van tien jeugdverenigingen om in aanmerking te komen voor subsidie.

Dit adviespunt hangt heel hard samen met het derde adviespunt waarin we wijzen op de verankering van jeugdtoerisme in meer dan enkel de beleidsdomeinen jeugd en toerisme en de bijhorende vraag naar extra middelen om jeugdtoerisme laagdrempelig te maken en te houden voor alle jeugd.

We vinden het heel goed dat voor alle types verblijven de berekening van werkingssubsidies wordt bepaald op basis van het aantal overnachtingen jeugd i.p.v. het aantal overnachtingen jeugdwerk. Dat is vooral een wijziging voor de huizen type C voor wie dit als enige categorie nog niet zo was. Dit toont aan dat het gaat over meer dan jeugdwerk, maar evengoed over overnachtingen via het onderwijs, de sportclub...

Toch vinden we het belangrijk dat zolang er vanuit de hele Vlaamse regering, bv. binnen de domeinen Onderwijs, Sport, Cultuur,... geen extra investeringen komen om ook al deze jeugdovernachtingen gelijkwaardig te erkennen en laagdrempeliger te maken, de 'jeugdwerk-lat' bij de erkenningsvoorwaarden hoog te leggen.

We begrijpen dat door het criterium m.b.t. het aantal jeugdwerkorganisaties voor alle types op vijf jeugdverenigingen te zetten we alle verblijven op dezelfde hoogte brengen. We betreuren daarbij echter dat de lat voor type C huizen in het bijzonder sterk verlaagd wordt van tien naar vijf en dat dit als gevolg kan hebben dat jeugdwerk in deze huizen op termijn zal verdrongen worden door hoger betalende bezoekerscategorieën.

² Onderzoek 'Behoeften (bijzondere) gebruikersdoelgroepen jeugdverblijfcentra en hostels' – 24 februari 2020, p.34 (<https://docs.vlaamsparlament.be/pfile?id=1649105>).

Voor huizen type A en B mag dit op vijf blijven omdat deze huizen met een minimum van 1.000 overnachtingen in sommige gevallen minder vaak beschikbaar gesteld worden. Ook voor hostels is vijf een goede maatstaf omdat ook daar vijf jeugdverenigingen al een hoog streven is voor huizen die toch ook heel veel bezocht worden door individuele jongeren.

Ga voor één gelijke coëfficiënt bij de werkingssubsidies ongeacht het type jeugdverblijf (A/B/C of basis/standaard/comfort) of hostel. Schrap hierbij ook de minimumsubsidie van €2.500 of breng deze naar beneden i.f.v. een goede balans tussen inzet en beloning.

In het huidige ontwerp van decreet hebben we geen zicht op de verdeling van werkingssubsidies naargelang het type verblijf of hostel.

In het vorige decreet weten we uit de nota middelen van De Ambrassade³ dat door een voorafname van type A en B slechts 4,7% van het totale budget naar deze 2 types ging. Dat is bijzonder weinig in verhouding tot het aantal overnachtingen die in deze verblijven worden gerealiseerd. Het feit dat deze types niet in aanmerking komen voor personeelssubsidies zorgt natuurlijk ook voor dit grote onderscheid. Daarom stellen we voor om in eerste instantie al geen voorafname te doen voor specifieke types en de 'volledige' pot werkingmiddelen op gelijke manier te verdelen over alle types op basis van het aantal overnachtingen jeugd die men heeft gerealiseerd.

Daarnaast zijn we geen voorstander van het minimale subsidiebedrag van €2.500 euro omdat dit voor sommige uitbaters weinig stimulans zal zijn om te 'stretchen' en meer te doen dan het noodzakelijke om deze toch wel 'hoge' basissubsidie te ontvangen. We schetsen dit met wat cijfers:

In de voorbije jaren kregen jeugdverblijven type A, B en C respectievelijk een werkingssubsidie van €0,31, €0,39 en €0,62 per jeugd- (en in geval van type C: jeugdwerk-)overnachting. Bij de voorwaarden voor werkingssubsidies wordt in het huidige voorstel gesproken van min. 1000 overnachtingen jeugd bij type A en B en minimaal 2000 overnachtingen jeugd bij type C en hostels.

Stel dat we een gemiddelde nemen van €0,50 per overnachting (ongeacht het type zoals voorgesteld in dit adviespunt), dan wil dit zeggan dat:

- Een verblijf type A of B met 1.000 overnachtingen ($0,50 * 1000 = €500$) toch al een minimumsubsidie van €2.500 krijgt;
- Een verblijf type A of B met 5.000 overnachtingen ($0,50 * 5000 = €2.500$) dezelfde minimumsubsidie krijgt van €2.500;
- ⇒ Het is duidelijk dat de eigenaar van het eerste verblijf veel minder inspanningen levert en toch de minimumsubsidie krijgt. Die eigenaar zal ook niet of veel minder gestimuleerd zijn om meer dan 1.000 overnachtingen te doen, tenzij men boven de 5.000 kan gaan aangezien de teller dan verder telt per extra overnachting € 0,50 (in dit voorbeeld) extra subsidie. Met het huidige voorstel worden eigenaars die 1000 overnachtingen halen maar toch onder de 5000 blijven niet gestimuleerd meer inspanningen te doen, want ze blijven evenveel subsidies krijgen. Toch is die stimulans om meer te 'verhuren' nodig om de piekperiodes verder op te vangen, meer capaciteit te creëren bv via tentengrond.

Hetzelfde geldt voor verblijven type C en hostels, daar ligt het minimum aantal overnachtingen wel op 2.000, maar daar is het dus ook zo dat er tussen de 2.000 en 5.000 overnachtingen geen extra stimulans zit voor extra inspanningen gezien de basissubsidie van €2.500.

³ Nota middelen van De Ambrassade en CJT= nota waarin De Ambrassade en CJT heel wat cijfers vanuit decreet jeugdverblijfcentra, hostels en ondersteuningsstructuren en vzw ADJ en Toerisme voor Allen van de voorbije 15 jaar op een rij zetten. Er wordt gekeken naar aantal jeugdverblijven gesubsidieerd, subsidiebedrag per overnachting, verdeling van de middelen en dit over een periode van 10 à 15 jaar om de evolutie in kaart te brengen.

Om die reden vragen wij enerzijds om het schrappen van de minimumsubsidie of het verlagen ervan en om anderzijds een hogere 'coëfficiënt' voor elke overnachting te kunnen geven, een gelijke 'coëfficiënt' voor elk type en zo het minimum van €0,50 op te krikken.

Laat ondersteuningsstructuren en ADJ op tal van vlakken hun krachten bundelen maar erken hen ook in hun eigenheid en expertise.

We juichen de intentie van dit ontwerp van decreet om de ondersteuningsstructuren en vzw ADJ meer te laten samenwerken i.f.v. de ondersteuning van de sector heel erg toe. Het is goed dat elk van deze zijn eigen werking in kaart kan brengen en onder de loep brengt, kijkt waar er overlap zit, waar er hiaten zijn en ook aanvoelt welke samenwerkingen in de toekomst de sector kunnen versterken. We zijn benieuwd naar de straffe uitkomsten die die samenwerkingen in de toekomst kunnen opleveren voor de aanbieders in eerste instantie en onrechtstreeks ook voor de gebruikers.

Laat daarnaast ook ruimte voor de eigenheid van deze drie partijen. Er is een sterk aanspreekpunt voor enerzijds jeugdverblijven en anderzijds hostels apart nodig. Er kan, samen met ADJ waar meer (financiële) ruimte is voor experiment, uitgewisseld worden over thema's die gelijkaardig zijn of die net vernieuwend en inspirerend kunnen zijn voor doelgroepen. Maar daarnaast hebben specifieke uitbaters ook specifieke noden. Ze willen hiervoor in de toekomst blijven aankloppen bij een punt dat hen ondersteuning op maat kan bieden, net omdat er naast de samenwerkingen ook ruimte over moet blijven om te verdiepen in datgene wat elk van hen uniek maakt.

Houd de financiële ambitie hoog, erken het belang en de noden van de sector door de meervraag bij de begrotingswijziging te bekrachtigen en maak van indexeringen een realiteit.

In 15 jaar tijd is het aantal gesubsidieerde verblijven met 125% significant toegenomen. Naast het aantal verblijven groeide ook het aantal overnachtingsplaatsen sterk.

Hoewel de middelen ook een stijging kenden, was die niet in verhouding tot het aantal nieuwe verblijven en het aantal overnachtingen. Hierdoor nam het gemiddelde subsidiebedrag per overnachting af en is het gestagneerd. Deze meervraag van 1 miljoen in het voorontwerp zorgt er dus voor dat verblijven en hostels in financiële stilstand, die vaak als een achteruitgang wordt ervaren, terug wat meer marge krijgen. De meervraag zorgt er ook voor dat we het gevoel kunnen loslaten dat het louter een 'symboolsubsidie' betreft.

Daarbij blijven we wel wijzen op het feit dat deze meervraag, hoewel zeer welkom, vooral ook zorgt dat een er gekozen wordt voor een 'verderzetting' van het vorige beleid en niet perse de ruimte schept om te gaan inzetten op de vele uitdagingen die uit de evaluaties naar voor kwamen. Het zorgt ervoor dat het gevoel van 'stilstand' bij verblijven verdwijnt, maar zorgt louter voor het dichtrijden van de kloof en niet voor extra marge voor meer ambitie.

Het zorgt voor continuëring van het huidige beleid met enkele noodzakelijke en welgekomen aanpassingen (valorisatie tentengrond, ruimte voor kleine verblijven,...), maar zoals ook reeds aangegeven in adviespunt 3: als we jeugdtoerisme voor alle kinderen en jongeren toegankelijker willen maken in al zijn facetten, als we meer aandacht willen voor de vele verschillende noden van gebruikers en aanbieders, dan zal er ook meer investering nodig zijn. De sector geeft daarbij aan dat een totale investering van 2 miljoen tegemoet komt aan de vooropgestelde ambities.

In de voorbije 15 jaar was er ook geen ruimte voor indexering van de middelen. We zijn verheugd te zien dat dit in het decreet niet enkel staat bij de budgetten voor de ondersteuningsstructuren en ADJ (wat ook reeds zo was in het decreet van 2012) maar ook bij de werkings- en personeelssubsidies. Dat is een goede evolutie. Houd bij

begrotingsbesprekingen en het bekijken van de middelen voor jeugdtoerisme de indexering dan ook steeds in het oog, zodat op het einde van de rit de budgetten niet 'ontoereikend' blijken en een indexering nooit mogelijk is.

Evalueer het luik ADJ ook tijdens de huidige beleidsperiode.

Voor aanvang van de evaluatie werd beslist de vzw Algemene dienst Jeugdtoerisme (vanaf hier vzw ADJ) niet mee te evalueren gezien de overheveling van het provinciale domein Hanebos op dat moment. We betreurden toen al de gemiste kans om de domeinen Hoge Rielen en Destelheide mee op te nemen in de draagwijdte van deze evaluatie. Daarom herhalen we onze oproep.

Op dit moment gaat 3 miljoen euro van de middelen uit het decreet naar de vzw ADJ. Het gemiddelde subsidiebedrag per overnachting bedraagt voor hen €17,70 per overnachting. Zet dit tegenover het gemiddelde van €0,31 à €0,39 werkingssubsidies per overnachting jeugd bij types A en B en het gemiddelde van €1,93 en €2,82 werkings- en personeelssubsidies bij respectievelijk type C en een hostel in de voorbije jaren en je voelt waar het schoentje knelt. Binnen de sector zorgt dit voor een duidelijke verdeling tussen de private eigenaars en de verblijven van ADJ. Het feit dat men niet werd opgenomen in de evaluatie omwille van de opgegeven redenen versterkt het gevoel van een tekort aan transparante informatie binnen de sector opnieuw.

De beslissing van de Vlaamse Regering om bij de verdeling van de relancemiddelen voor jeugdinfrastuur een groot deel van de beschikbare middelen (meer dan 15 miljoen van de 30 miljoen euro) toe te kennen aan infrastructuurinvesteringen in de vzw ADJ versterkt het gevoel binnen de sector dat er met twee maten en gewichten wordt gewerkt. Ook daarom is de nood aan evaluatie en transparantie hoog.

Eenzijds is het dus belangrijk om het grote verschil in kaart te brengen en te gaan evalueren. Daarnaast vindt de sector het ook belangrijk dat de ruimte die vzw ADJ via deze sterke subsidiëring krijgt, ook gebruikt om te gaan experimenteren én uitwisselen over o.a. dienstverlening, infrastructuraanpassingen en -keuzes, inzet op specifieke thema's,... De grote investeringen die de overheid hier doet in de eigen diensten en gebouwen moet kunnen leiden tot een meerwaarde voor de gehele sector door ontsluiting van kennis en expertise door de vzw ADJ (zie ook adviespunt 8).

Voorzie ruimte voor tussentijdse evaluatie van het decreet en bekijk ook een mogelijke evaluatie in de verdere toekomst. Houd daarbij ook rekening met bovenstaand adviespunt waarin ook gevraagd wordt ADJ op te nemen in een evaluatie.

Voorzie ruimte om de opstart van dit nieuwe decreet en de daarmee gepaard gaande afstemmingen op het nieuwe logiesdecreet tussentijds te evalueren.

Ook naar een volgende legislatuur toe vragen we om de inhoudelijke evaluatie van dit decreet na één beleidsperiode (2026) aan te stippen met alle betrokken partners uit de sector.

Erken de ondersteuningsstructuren in hun rol als belangenbehartiger voor hun achterban door dit mee op te nemen in hun takenlijst.

Tijdens corona is nog meer dan ervoor gebleken dat de uitbaters het belangrijk vinden een aanspreekpunt en duidelijke trekker te hebben wanneer het gaat over belangenbehartiging en beleidswerk. Beide ondersteuningspunten spelen

hierin een belangrijke rol. Erken hen in deze rol door het te benoemen in hun opdrachten en zorg er op die manier anderzijds ook voor dat de achterban hierop kan rekenen.

Daarbij is het wel belangrijk dat de rol van VJH (Vlaamse Jeugdherbergen, ondersteuner van de hostels) toegespitst moet worden op de hostels gesubsidieerd door het decreet jeugdverblijven. Het is voor een organisatie als VJH wel mogelijk om alle hostels erkend via het logiesdecreet te ondersteunen, hen mee op te nemen in vormingen,... maar het is daarentegen niet altijd mogelijk om de soms heel verschillende belangen van hostels die juist wel of juist niet focussen op jeugd integraal te gaan behartigen. Als belangenbehartiging dus een rol uitmaakt van de takenlijst van de ondersteuningsstructuren is het belangrijk dat er vanuit dit decreet duidelijk wordt aangegeven dat het belangrijk is dat de focus op jeugd voor een hostel daarin cruciaal is.

Sluit feitelijke verenigingen niet uit van de mogelijkheid om beroep te doen op werkingssubsidies.

Net als bij ons advies op het voorontwerp van decreet van 2012 wijzen we erop dat door de bepaling van de rechtspersonen die recht hebben op subsidies worden feitelijke verenigingen opnieuw uitgesloten. Nochtans wordt een niet te negeren deel van de jeugdverblijven (voornamelijk type A en B) uitgebaat door feitelijke verenigingen.

Net als in het advies van 2012 vragen we om ook feitelijke verenigingen toegang te geven tot werkingssubsidies.

Sluit kinderen en jongeren in kwetsbare situaties die niet onder jeugdwerk vallen niet uit van de laagste prijscategorie.

Vermijd dat in artikel 12, 2° de lagere prijscategorie ervoor zorgt dat uitbaters andere en soms ook kwetsbare groepen moet uitsluiten van deze substantieel lagere prijscategorie.

We zijn en blijven voorstander van het feit dat jeugdwerk de laagste prijscategorie moet krijgen, maar stellen ons de vraag of dit een 'alleenrecht' moet zijn, dan wel of de uitbater hier zelf ook keuzes kan in maken en bv. kinderen, jongeren en gezinnen die zich beroepen op 'Iedereen Verdient Vakantie' niet ook de laagste of zelfs een nog lagere prijscategorie moeten kunnen krijgen als de uitbater hiervoor kiest.

Maak het decreet helderder en meer flexibel door een aantal kleine wijzigingen te doen.

We stellen voor om in het artikel 5 van het ontwerp van decreet de drie 'domeinen' niet bij naam te vernoemen en dit wel op te nemen in de besluiten. Op deze manier wordt vermeden dat een wijziging van decreet nodig is indien ook andere domeinen of gebouwen tot de vzw ADJ zouden toetreden.

Artikel 12 wordt ingeleid met een definitie voor een jeugdvereniging. We stellen voor deze definitie toe te voegen aan artikel 2 om alles vormelijk gelijk te trekken.